

Powstanie warszawskie

Scenariusz ogólny

Cele zajęć
<ul style="list-style-type: none">• Uczeń wie, czym było Powstanie Warszawskie i jakie cele miało spełnić• Uczeń charakteryzuje ramowy przebieg powstania Warszawskiego• Uczeń ocenia przyczyny niepowodzenia Powstania Warszawskiego i jego skutki

Formy:

metoda poszukująca, analiza materiałów źródłowych, dyskusja.

Wykaz źródeł i narzędzi:

1. Gra komputerowa Warsaw Rising
2. Archiwum Historii Mówionej Muzeum Powstania Warszawskiego, <https://www.1944.pl/archiwum-historii-mowionej.html>
3. Tekst o wydaniu rozkazu rozpoczynającego powstanie w kalendarium Muzeum Historii Polski, <https://muzhp.pl/pl/e/1778/komendant-glowny-ak-gen-tadeusz-bor-komorowski-wydal-rozkaz-o-rozpoczeciu-1-sierpnia-1944-r-o-godz-1700-powstania-w-warszawie>
4. Serwis Korzenie Miasta <https://zdjecia.korzeniemiasta.pl/>

Przed zajęciami warto zachęcić uczniów do rozgrywki w grę WarsawRising.

<p>Kto z uczniów słyszał coś o Powstaniu Warszawskim i chciałby podzielić się swoją wiedzą? Nauczyciel uzupełnia odpowiedzi, żeby na etapie wprowadzenia padły podstawowe informacje:</p> <p><i>Kiedy Niemcy już wyraźnie przegrywali wojnę w Warszawie wybuchło powstanie 1.08.1944 roku.</i></p> <p><i>Po 63 dniach walki powstanie upadło i nie osiągnęło swojego celu.</i></p> <p>Na tych zajęciach postaramy się dowiedzieć więcej na ten temat i zastanowić się, co doprowadziło do przegranej powstania.</p>	5 minut
<p>Kto walczył w Powstaniu? Żołnierze Armii Krajowej i wspierający ich cywile. Powstańców było podobnie wielu co niemieckich żołnierzy, ale byli znacznie gorzej wyposażeni i uzbrojeni. Dzieci nie walczyły – nieliczne uczestniczące w powstaniu zajmowały się zadaniami pomocniczymi np. przenosiły meldunki. Powstańcy często byli młodzi, ale na tyle dojrzały, by móc świadomie podjąć decyzję, że chcą walczyć.</p> <p>Postaci w grze Warsaw Rising są wymyślone, choć mogłyby być przykładowymi sylwetkami powstańców. Zadaniem uczniów jest zapoznać się w grupach z sylwetkami prawdziwych uczestników powstania, którzy przeżyli i podzielili się swoimi wspomnieniami w Archiwum Historii Mówionej. Uczniowie szukają odpowiedzi –</p> <ol style="list-style-type: none">1. czym podczas powstania zajmowały się te osoby?2. czy należały wcześniej do konspiracji?	10 minut

<p>3. o jakich ważnych wydarzeniach z okresu powstania opowiadają?</p> <p>Osoby: Witold Bartnicki „Wiktor”, Juliusz Kulesza „Julek”, Maria Turowska „Myszka”</p>	
<p>Po lekturze opisów uczniowie przedstawiają swoje odpowiedzi na zadane pytania. Jeśli któraś z kwestii zostanie pominięta, nauczyciel przedstawia najistotniejsze wątki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>W powstaniu walczyły oddziały szkolące się potajemnie do walki przez całą wojnę, takie jak Bataliony Zośka, czy Parasol. Dołączali się do walki też mniej przygotowani, ale chętni mieszkańcy Warszawy.</i> 2. <i>W początkowym okresie walk powstańcy odnosili wiele sukcesów – zdobycie Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych, budynku Prudential – najwyższego wieżowca Warszawy, czy zdobycie i wyzwolenie obozu koncentracyjnego KL Warschau nazywanego „Gęsiówką”.</i> 3. <i>Po kilku dniach powstańcy przeszli do obrony.</i> 	5 minut
<p><i>Utrzymanie sukcesów przez długi czas nie było możliwe. Na co liczyli dowódcy powstania? Czy myśleli, że odważnym, ale kiepsko przygotowanym powstańcom uda się trwale pokonać Niemców i zdobyć całą Warszawę?</i></p> <p>Zajrzyjmy do kartki z kalendarium Muzeum Historii Polski. Uczniowie zapoznają się z tekstem i samodzielnie odpowiadają – dlaczego dowódcy podjęli decyzję o rozpoczęciu powstania? Na co liczyli? <i>Powstanie miało trwać kilka dni, ewentualnie bronić się przez około 14 dni do czasu przekroczenia Wisły przez Armię Czerwoną, która miała przyjść z pomocą.</i></p> <p>Sowieci jednak nie pomogli powstańcom i czekali na prawym brzegu Wisły na upadek powstania, które gdyby zostało wygrane utrudniłoby komunistom przejście władzy w Polsce.</p>	10 minut
<p>Nauczyciel wyświetla na ekranie serwis Korzenie Miasta. Serwis zawiera dane z kilku nałożonych na siebie map lotniczych – użytkownik wybiera spośród nich prawą i lewą mapę. Przesuwając pionową linię może porównywać miasto z różnych okresów:</p> <p>27 lipca – zdjęcia sprzed wybuchu powstania (widać dachy budynków, widoczny Pałac Saski, nigdzie nie ma dziur po bombach).</p> <p>12 sierpnia i 5 września – miasto płonie, trudno zorientować się w zdjęciach przez kłęby dymu.</p> <p>4 listopada – widać, że większość budynków jest spalona i nie ma dachów, stoją same ruiny murów. Na miejskich placach widać leje po bombach, Pałacu Saskiego nie ma, są też inne kwartały ulic gdzie nie ma nawet ruin.</p> <p>Warto zwrócić uwagę uczniów, że już przed powstaniem kawałek miasta jest pusty i doszczętnie wyburzony – to teren na którym znajdowało się getto.</p> <p>Zależnie od dostępności urządzeń – uczniowie mogą samodzielnie porównać przedstawione mapy.</p>	10 minut
<p>Powstanie zakończyło się ogromnymi stratami i zniszczeniem prawie całej Warszawy, było ogromną tragedią – zginął co piąty mieszkaniec miasta. Trudno ocenić, czy brak pomocy ze strony Sowietów można było przewidzieć. Bez względu na to, czy uznamy, że decyzja o wybuchu powstania była słuszna, powinniśmy pamiętać o bohaterstwie i odwadze tysięcy mieszkańców Warszawy, którzy walczyli o wolność.</p>	5 minut